

Informácia o výsledkoch kontroly prilb pre alpských lyžiarov (skialpinistov) a snoubordistov

Slovenská obchodná inšpekcia (ďalej len „SOI“) ako orgán dohľadu nad trhom vykonala kontrolu dodržiavania požiadaviek a postupov posudzovania zhody vybranej sortimentnej skupiny osobných ochranných prostriedkov (ďalej len „OOP“) - prilb pre alpských lyžiarov (skialpinistov) a snoubordistov (ďalej len „*lyžiarske prilby*“).

Hlavným cieľom kontroly bolo preveriť dodržiavanie povinností hospodárskych subjektov, ktoré uvádzajú na trh alebo sprístupňujú na trhu Slovenskej republiky OOP v zmysle Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2016/425 o osobných ochranných prostriedkoch a o zrušení smernice Rady č. 89/686/EHS (ďalej len „*nariadenie (EÚ) č. 2016/425*“) v nadväznosti na zákon č. 56/2018 Z. z. o posudzovaní zhody výrobku, sprístupňovaní určeného výrobku na trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „*zákon č. 56/2018 Z. z.*“).

OOP vo všeobecnosti musia byť pre používateľa bezpečné a musia chrániť nositeľa. Na trhu majú byť spotrebiteľom ponúkané iba OOP, ktoré sú v úplnom súlade s nariadením (EÚ) č. 2016/425 a spĺňajú uplatniteľné základné požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia podľa platných európskych harmonizovaných noriem. Konkrétne technické požiadavky pre lyžiarske prilby sú stanovené v harmonizovanej technickej norme - STN EN 1077 Prilby pre alpských lyžiarov (skialpinistov) a snoubordistov (ďalej len „*norma STN EN 1077*“).

Lyžiarske prilby majú u používateľov znižovať riziko poranenia častí hlavy, ktoré prilba prikrýva. Takzvané pretekárske prilby patria do triedy A. Zakrývajú celú hlavu aj uši, pričom krytky na uši tvoria so zvyškom prilby jednoliaty celok a preto poskytujú lepšiu ochranu hlavy. Do triedy B patria prilby určené na rekreačné lyžovanie. Tvarom sa na prvý pohľad od tých pretekárskych zásadne nelíšia. Krytky na uši sa však na prilbe nemusia nachádzať vôbec, alebo sú vyrobené z mäkkého poddajného materiálu. Tieto prilby nie sú vhodné do extrémnych podmienok.

Predmet kontroly

Predmetom kontroly boli lyžiarske prilby triedy A aj triedy B. Predmetom kontroly neboli Prilby pre používateľov saní (v zmysle STN EN 13484) a Ochranné prilby pre vodičov a spolucestujúcich na snežných skútroch a boboch (v zmysle STN EN 13781).

Obsah kontroly

SOI vykonávala kontroly plnenia povinností príslušných hospodárskych subjektov vyplývajúcich z právnych predpisov platných pre danú sortimentnú skupinu OOP, a to konkrétne:

Kontroly požiadaviek na označovanie lyžiarskych prilb

Lyžiarske prilby musia byť v zmysle nariadenia (EÚ) č. 2016/425 viditeľne, čitateľne a nezmazateľne označené minimálne týmito údajmi:

- menom výrobcu (registrovaným obchodným menom alebo registrovanou obchodnou

- značkou) a poštovou adresou, na ktorej ho možno kontaktovať,
- menom dovozcu, ak existuje (registrovaným obchodným menom alebo registrovanou obchodnou značkou) a poštovou adresou, na ktorej ho možno kontaktovať,
- označením CE v správnom tvare,
- typovým číslom, číslom šarže alebo sériovým číslom, alebo akýmkoľvek iným prvkom, ktorý umožní ich identifikáciu,
- odkazom na príslušné použité harmonizované normy.

Lyžiarske prilby sa musia v zmysle normy STN EN 1077, okrem povinných údajov podľa nariadenia (EÚ) č. 2016/425, označiť trvalo a viditeľne aj nasledujúcimi informáciami:

- označením (len pre prilby triedy A): „*Prilba pre skialpinistov (lyžiarov) a snoubordistov – trieda A*“ alebo označením (len pre prilby triedy B): „*Prilba pre skialpinistov (lyžiarov) a snoubordistov – trieda B*“,
- veľkosťou alebo rozsahom veľkostí uvedenom ako obvod hlavy (v cm), pre ktoré je prilba určená,
- hmotnosťou (v gramoch),
- rokom a štvrt'rokom výroby.

Súčasne musia byť ku každej prilbe v zmysle STN EN 1077 priložené nasledujúce informácie a bezpečnostné upozornenia v slovenskom jazyku, či už ako súčasť návodu na použitie alebo samostatne:

- informácia o údržbe, čistení a skladovaní,
- upozornenie, že v prípade, ak je škrupina prilby vyrobená z materiálu, o ktorom je známe, že naň nepriaznivo pôsobí styk s uhl'ovodíkmi, čistiacimi kvapalinami, farbami a inými cudzími prísadami,
- informácia, že prilba sa musí nastaviť tak, aby zodpovedala veľkosti používateľa,
- informácia, ako má prilba spočívať na hlave, aby zabezpečovala určenú ochranu,
- upozornenie, že prilba, ktorá bola vystavená prudkému nárazu, sa musí vyradiť,
- nasledujúci text:

„Prilby triedy A a triedy B sú pre skialpinistov (lyžiarov), snoubordistov a podobné skupiny ľudí. Prilby triedy A poskytujú pomerne väčšiu ochranu. Prilby triedy B môžu poskytnúť lepšie vetranie a lepšie počutie, ale chránia menšiu plochu hlavy a majú menší stupeň ochrany proti prieniku.“

Kontroly sprievodnej a technickej dokumentácie

Predmetom kontroly bola sprievodná a technická dokumentácia:

- EÚ vyhlásenie o zhode,
- časť technickej dokumentácie (v odôvodnených prípadoch, a to najmä protokoly o skúške).

EÚ vyhlásenie o zhode

V súlade s nariadením (EÚ) č. 2016/425 musí byť každý OOP sprevádzaný EÚ vyhlásením o zhode alebo v sprievodnej dokumentácii musí byť uvedená internetová adresa, na ktorej je EÚ vyhlásenie o zhode dostupné. EÚ vyhlásenie o zhode sa vyhotovuje v štátnom jazyku alebo

sa do štátneho jazyka preloží. EÚ vyhlásenie o zhode musí obsahovať minimálne predpísané údaje stanovené v prílohe č. IX nariadenia (EÚ) č. 2016/425.

Technická dokumentácia

Predmetom kontroly, v odôvodnených prípadoch, bola tá časť technickej dokumentácie, ktorá preukazovala splnenie požiadaviek v zmysle nariadenia (EÚ) č. 2016/425 (protokoly o skúške, resp. výsledky skúšok vykonaných na overenie zhody OOP s uplatniteľnými základnými požiadavkami na bezpečnosť a ochranu zdravia). Technická dokumentácia musí jednoznačne odkazovať na kontrolovaný výrobok.

Výsledky kontroly

Kontrola lyžiarskych prilb prebiehala na celom národnom trhu SR, kde okrem kamenných predajní boli kontrolované aj internetové obchody.

V sledovanom období vykonala SOI kontroly plnenia povinností príslušných hospodárskych subjektov, vyplývajúcich z právnych predpisov platných pre lyžiarske prilby, čo sa týka označovania povinnými údajmi, sprievodnej a technickej dokumentácie **v 51 prevádzkových jednotkách** (ďalej len „PJ“) v rámci celého Slovenska, pričom nedostatky boli zistené **v 24 PJ**, čo predstavuje **47 % PJ s nedostatkom**. Z celkového počtu kontrolovaných PJ boli kontroly vykonané v 33 kamenných PJ a 18 elektronických obchodoch, pričom všetky kontroly boli vykonané u hospodárskych subjektov pozícii distribútora (pozn.: *pod pojmom distribútor sa v zmysle platnej legislatívy rozumie aj predávajúci*).

Celkovo bolo prekontrolovaných **84 druhov** lyžiarskych prilb, 53 v kamenných PJ a 31 v elektronických obchodoch, pričom nedostatky boli zistené **u 39 druhov v celkovej hodnote 6 925,15 €, čo predstavuje 46 % druhov s nedostatkom**.

Najpočetnejším zisteným nedostatkom pri kontrolách boli chýbajúce informácie v návode na použitie a bezpečnostné upozornenia, týkajúce sa bezpečného používania výrobku, EÚ vyhlásenie o zhode alebo odkaz na webovú stránku, kde je toto vyhlásenie publikované..

Tabuľka – Prehľad zistených nedostatkov lyžiarskych prilb

Zistený nedostatok	Počet druhov s nedostatkom
chýba označenie výrobcu s plnou adresou	10
chýba označenie dovozcu s plnou adresou	2
chýba označenie dátumom výroby	1
chýba iný povinný údaj na prilbe	1
chýba návod na použitie a/alebo v ňom uvedené bezpečnostné upozornenie	16
výrobok nesprevádzalo EÚ vyhlásenie o zhode alebo chýbala internetová adresa, na ktorej je dostupné	16
EÚ vyhlásenie o zhode nebolo v súlade s predpísanými požiadavkami	16

Poznámka

V niektorých prípadoch 1 druh kontrolovaného výrobku vykazoval viac ako 1 nedostatok.

Z 84 kontrolovaných druhov bol u **78 druhov** lyžiarskych prilb výrobca so sídlom v **Európskej únii**, pričom **nedostatky** boli zistené pri **33 druhoch**, čo predstavuje **42 %**. Zvyšných **6 druhov** malo výrobcu so sídlom mimo Európskej únie, t. j. išlo o výrobky z tzv. **tretích krajín**, pričom **nedostatky** boli zistené u všetkých 6 druhov, čo predstavuje **100 %**. Z uvedeného možno konštatovať, že v segmente OOP, akými sú lyžiarske prilby, výrobcovia so sídlom v EÚ majú zodpovednejší prístup k plneniu si povinností podľa harmonizovaných právnych predpisov, ako výrobcovia mimo EÚ.

Opatrenia na ochranu trhu

SOI v prípadoch výrobkov, ktoré neboli v súlade s predpísanými požiadavkami, umožnila kontrolovaným subjektom prijať nápravné opatrenia v súlade s Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1020 o dohľade nad trhom a súlade výrobkov a o zmene smernice 2004/42/ES a nariadení (ES) č. 765/2008 a (EÚ) č. 305/2011 a zákona č. 56/2018 Z. z. s tým, že do doby odstránenia zistených nedostatkov, nebudú tieto ďalej sprístupňovať a súčasne budú o zistenom nedostatku informovať všetkých svojich odberateľov.

Záver

Hlavným cieľom kontroly bolo preveriť dodržiavanie povinností hospodárskych subjektov, ktoré uvádzajú alebo sprístupňujú lyžiarske prilby na trhu SR. Išlo najmä o kontrolu správnosti a úplnosti ich označovania a kontrolu sprievodnej a technickej dokumentácie.

Výsledky kontroly plnenia povinností príslušných hospodárskych subjektov preukázali, že z celkového počtu kontrolovaných druhov **46 % nespĺňalo** predpísané požiadavky platných právnych predpisov. Jedným z najčastejších faktorov, prečo tieto výrobky nie sú v súlade s predpísanými požiadavkami, je neznalosť, resp. nesprávna aplikácia príslušnej legislatívy.

Najčastejším nedostatkom bol chýbajúci návod na použitie a/alebo bezpečnostné upozornenie, čo môže výraznou mierou ovplyvniť bezpečné používanie daného OOP. Ďalším nedostatkom bolo chýbajúce alebo nesprávne EÚ vyhlásenie o zhode.

Možno konštatovať, že pôvod výrobkov mal vplyv na plnenie si povinností výrobcov v zmysle nariadenia (EÚ) č. 2016/425 v skupine výrobkov, akou sú lyžiarske prilby, vzhľadom na to, že zastúpenie výrobkov s nedostatkom bolo u výrobkov vyrobených v EÚ približne na úrovni 42 %, pričom u výrobkov vyrobených mimo EÚ boli všetky kontrolované druhy s určitým nedostatkom.

SOI bude pokračovať v kontrolách osobných ochranných prostriedkov určených pre spotrebiteľa aj v nasledujúcom období.